

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

**Соціально-правовий захист дітей та молоді,
з числа сиріт**

підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Соціально-правовий захист дітей та молоді, з числа сиріт»
підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Розробник: Світлана Чернета, доктор педагогічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми
Соціальна робота. Соціальна педагогіка:

(проф. Чернета С.Ю.)

Гарант освітньо-професійної програми
Соціальне забезпечення

(доц. Колосок А.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 10 від 28 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

(проф. Чернета С.Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	23 «Соціальна робота», 231 «Соціальна робота», «Соціальна робота. Соціальна педагогіка», 232 «Соціальне забезпечення», «Соціальне забезпечення», Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання <u> 4 </u>
ІНДЗ: <u>є/немає</u>		Семестр <u> 8-ий </u>
		Лекції <u> 10 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 20 </u> год.
		Самостійна робота <u> 110 </u> год.
		Консультації <u> 10 </u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача (-ів)

ППП Чернета Світлана Юріївна,

Науковий ступінь доктор педагогічних наук,

Вчене звання професор

Посада завідувачка кафедри, професорка кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон +380506756783,

Електронна пошта Cherneta.Svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вивчення ВОК «Соціально-правовий захист дітей та молоді із числа сиріт» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки у процесі соціально-правового захисту дітей та молоді, з числа сиріт, забезпечить оволодіння сучасними теоретичними і прикладними знаннями з аналізу та застосування норм права у процесі захисту дітей та молоді, з числа сиріт, допомагатиме подальшому професійному зростанню в умовах удосконалення правового регулювання системи соціальних послуг.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Соціально-правовий захист дітей та молоді із числа сиріт» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2. **Мета** - цілісної системи знань про основи соціально-правового захисту дітей та молоді, з числа сиріт, формування умінь організації діяльності у системі забезпечення, охорони та захисту їх прав у соціальній та освітній сферах; формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до надання соціальних послуг дітям та молоді, з числа сиріт.

Завдання ВОК:

- опанувати теоретичні та історичні аспекти конституційно-правової природи сирітства,

- проаналізувати норми правових документів, які визначають правовий статус, систему соціально-правового захисту і регламентують форми влаштування дітей-сиріт, враховуючи кожного учасника цього процесу,
- освоїти принципи та правові гарантії, які належать дітям та молоді, з числа сиріт,
- розробляти на основі типових, документи для соціального супроводу сімей, які виховують дітей та молодь, з числа сиріт та ін.

3. **Soft skills.** навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Під час опанування ВОК «Соціально-правовий захист дітей та молоді із числа сиріт», ЗО:

- знатимуть та розумітимуть теоретико-правові засади соціально-правового захисту дітей та молоді з числа сиріт, їх правовий статус у національному та міжнародному законодавстві.
- аналізуватимуть та застосовуватимуть норми законодавства у сфері усиновлення, опіки, піклування, патронату, сімейних форм виховання та захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування.
- вмітимуть проектувати та оформлювати документацію для соціального супроводу дітей-сиріт, прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу та осіб із числа сиріт.
- оцінюватимуть соціально-економічні та правові ризики, що впливають на становище дітей і молоді з числа сиріт, та розробляти професійні рекомендації щодо їх соціального захисту.
- здійснюватимуть професійну взаємодію з державними, громадськими та міжнародними інституціями з метою забезпечення комплексного соціально-правового захисту та дотримання прав дітей і молоді з числа сиріт.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Назва модуля						
Тема 1. Теоретичні основи правового статусу дітей-сиріт та молоді з числа сиріт Стратегія виховання дітей у сімейному оточенні	14	-	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 2. Захист прав дітей у процесі позбавлення батьківського піклування	16	2	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 3. Захист прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, при усиновленні	16	2	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 4. Правовий захист дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, при встановленні опіки та піклування над ними	16	2	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 5. Законодавче забезпечення сімейних форм утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	14	-	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7

Тема 6. Правовий статус та гарантії дітям-сиротам у процесі їх влаштування у патронатні сім'ї	14	-	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 7. Система закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування,	16	2	2	11	1	РЗ/К, ДБ/7
Тема 8. Соціальна послуга соціального супроводу сімей, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	14	-	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 9. Захист трудових прав та права на освіту молоді, з числа сиріт	16	2	2	11	1	ДС, ДБ/7
Тема 10. Соціально-правовий захист житлових і майнових прав молоді, з числа сиріт	14	-	2	11	1	ДС, ДБ/7
Разом за модулем 1	150	10	20	110	10	70
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Контрольна робота (за наявності)						30/Т
ІНДЗ (за наявності)						-
Інше (вказати)						-
Всього годин/Балів			10	20	110	10

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Проаналізувати та систематизувати нормативно-правові документи відповідно до теми з обов'язковим висвітленням індивідуальної позиції автора щодо проблеми

№ з/п	Тема	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ З ЧИСЛА СИРІТ		
1.	Мета, завдання, основні принципи соціально-правового захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.	11
2.	Основні напрями й організація соціально-правового захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.	11
3.	Державні та недержавні установи, що надають послуги з профілактики виходу дитини з кризової сім'ї: напрями діяльності та кадровий потенціал.	11
4.	Соціальні та правові принципи, що стосуються захисту і благополуччя дітей при усиновленні, на міжнародному і національному рівнях.	11
5.	Соціально-економічні причини, що призводять до позбавлення дітей батьківського піклування.	11
6.	Державна система опіки над дітьми, котрі залишилися без піклування батьків: структура, типи інтернатних закладів.	11
7.	Соціальне походження та шляхи інституалізації дітей, які виховуються у державних інтернатних закладах.	11

8.	Правові аспекти захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування і влаштованих до державних інтернатних закладів.	11
9.	Діяльність державних структур щодо захисту та забезпечення житлових і майнових прав молоді, з числа сиріт.	11
10.	Діяльність неурядових організацій і міжнародна допомога щодо забезпечення житлових і майнових прав молоді, з числа сиріт.	11
Всього		110

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Соціально-правовий захист дітей та молоді з числа сиріт» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 26.06.2025 р. Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Соціально-правовий захист дітей та молоді з числа сиріт» є залік. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, робота в малих групах, індивідуальна робота здобувачів освіти, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Контрольна робота проводиться у вигляді електронного тестування (30 питань по 1 балу за кожен правильну відповідь) за посиланням <https://docs.google.com/forms/d/1QkLMEb3me5XZu9muY5zFr6dtI54SyL9Sj2rSG3xSMVc/edit>. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Згідно із Силабусом ОК здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. При цьому загальна кількість балів за поточну роботу, у випадку ОК, де передбачено залік, не може перевищувати, як правило, 100 балів.

Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з ОК.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Повторне складання заліків, екзаменів допускається не більше як два рази з кожного ОК: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак **академічної недоброчесності** в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки).

Підготовка здобувачів вищої освіти за **дуальною формою** здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2025р. Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу

визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчанні здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Електронна адреса викладача для такої пропозиції: Cherneta.Svitlana@vnu.edu.ua

V. Підсумковий контроль

Із вибіркового освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом.

Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100. На ліквідацію академічної заборгованості (складання заліку) виносяться тестові завдання та практичні вправи, які складаються відповідно до питань, винесених на залік.

Питання заліку

1. Правовий статус та сутність соціально-правового захисту дітей-сиріт молоді, з числа сиріт, в міжнародному та українському національному законодавствах.
2. Стратегія забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні
3. Мета, завдання, основні принципи соціально-правового захисту дітей- сиріт молоді, з числа сиріт.
4. Основні напрями й організація соціально-правового захисту дітей-сиріт і молоді, з числа сиріт.
5. Підстави, за наявності яких може виникнути питання про позбавлення батьківських прав.
6. Порядок порушення справи про позбавлення батьківських прав.

7. Перелік документів, що додаються до позову про позбавлення батьківських прав.
8. Правові наслідки позбавлення батьківських прав.
9. Поновлення в батьківських правах.
10. Дотримання прав дітей у процесі позбавлення батьківського піклування.
11. Державні та недержавні установи, що надають послуги з профілактики виходу дитини з кризової сім'ї: напрями діяльності та кадровий потенціал.
12. Сутність поняття усиновлення.
13. Соціальні та правові принципи, що стосуються захисту і благополуччя дітей при усиновленні, на міжнародному і національному рівнях
14. Особа, яка може бути усиновленою.
15. Облік дітей, які залишились без батьківського піклування і можуть бути усиновлені.
16. Умови усиновлення дитини, позбавленої батьківського піклування.
17. Правові наслідки усиновлення дитини.
18. Порядок передачі дітей, які є громадянами України, на усиновлення громадянам України та іноземним громадянам.
19. Підстави та правові наслідки визнання усиновлення недійсним.
20. Скасування усиновлення.
21. Правові наслідки скасування усиновлення.
22. Сутність, мета, завдання опіки, піклування над дитиною, яка залишилася без піклування батьків.
23. Підстави для встановлення опіки, піклування над дитиною.
24. Порядок призначення опікуна, піклувальника дитини.
25. Права дитини, над якою встановлено опіку, піклування.
26. Права та обов'язки опікуна, піклувальника щодо дитини
27. Припинення опіки, піклування над дитиною.
28. Загальні основи діяльності дитячого будинку сімейного типу.
29. Створення та ліквідація дитячого будинку сімейного типу.
30. Права дитини, котра залишилася без піклування батьків і проживає в дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї.
31. Влаштування дітей до дитячого будинку сімейного типу.
32. Права та обов'язки батьків-вихователів щодо дитини.
33. Основні аспекти функціонування прийомної сім'ї.
34. Створення прийомної сім'ї.
35. Права та обов'язки прийомних батьків щодо дитини.
36. Місія та роль патронатних сімей.
37. Соціально-економічні причини, що призводять до позбавлення дітей батьківського піклування.
38. Перелік документів, на підставі яких діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, приймаються до державних інтернатних закладів.
39. Державна система опіки над дітьми, котрі залишилися без піклування батьків: структура, типи інтернатних закладів.
40. Соціальне походження та шляхи інституалізації дітей, які виховуються у державних інтернатних закладах.
41. Правові аспекти захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування і влаштованих до державних інтернатних закладів.
42. Характеристика трудових прав молоді.
43. Міжнародні стандарти з питань дитячої праці.
44. Трудові права неповнолітніх у законодавстві України.
45. Профілактика й ефективні дії щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці.
46. Контроль за дотриманням трудових прав молоді, з числа сиріт.
47. Сутність і характеристика майнових і житлових прав молоді, з числа сиріт.

48. Види та соціальна значущість матеріальної допомоги молоді, з числа сиріт.
49. Законодавче забезпечення житлових і майнових прав молоді, з числа сиріт, котрі знаходяться під опікою (піклуванням) в сім'ях громадян; виховуються у державних закладах; виховуються у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях.
50. Діяльність неурядових організацій і міжнародна допомога щодо забезпечення житлових і майнових прав молоді, з числа сиріт.

VI. Шкала оцінювання

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним працівником, враховуючі такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів.

Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття.

Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

7 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, представляє результати виконання завдань для самостійної роботи за умови особистого представлення виконаного завдання на практичному занятті.

6 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

5 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, не завжди послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

4 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає неточності та помилки, виконує завдання для самостійної роботи.

3 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання

окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, частково виконує завдання для самостійної роботи.

2 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, не виконує завдання для самостійної роботи.

1 бал – Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, однак присутній на практичному занятті та бере участь в інтерактивній взаємодії.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Законодавчі акти

1. Конституція України : прийнята 28 червня 1996 р., із змінами від 08.12.2004р. *Відомості Верховної Ради*. 2005. № 2. 44 с.
2. Сімейний кодекс України : прийнятий 10 січня 2002 року № 2947–III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
3. Цивільний кодекс України: прийнятий 16 січня 2003 року № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» : прийнятий 13 січня 2005 року № 2342-IV.. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>
5. Закон України "Про соціальні послуги" : прийнятий 17.01.2019р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
6. Закон України "Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей" : прийнятий 24.01.1995 № 20/95-BPP. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб : постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
8. Закон України "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні" : прийнятий 1991 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
9. Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" : прийнятий 05.10.2000 № 2017-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

10. Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" : прийнятий 21.06.2001р., із змінами та доповненнями станом на 01.01.2020р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Закон України «Про освіту» : прийнятий 5 вересня 2017р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Закон України «Про дошкільну освіту» : прийнятий 11.03.01р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Закон України «Про загальну середню освіту» : прийнятий 13.05.99 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
14. Закон України «Про позашкільну освіту» : прийнятий 22.06.2000 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Закон України «Про професійно-технічну освіту» : прийнятий 11.02.99 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Закон України «Про вищу освіту» : прийнятий 1 липня 2014 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
17. Закон України «Про охорону праці» : прийнятий 14.10.92 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Декларація прав дитини : прийнята 1959 р. URL : https://zakon.cc/law/document/read/995_384
19. Декларація про права осіб з інвалідністю : прийнята 1975 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
20. Постанова Кабінету Міністрів України “Положення про дитячий будинок сімейного типу” : прийнята 26 квітня 2002 року № 564. URL : www.rada.gov.ua
21. Постанова Кабінету Міністрів України “Положення про прийомну сім'ю” : прийнята 26 квітня 2002 року № 565. URL : www.rada.gov.ua.
22. Постанова Кабінету Міністрів України “Про утворення Державного департаменту з усиновлення та захисту прав дитини” : прийнята 26 березня 2006 року. URL : www.rada.gov.ua.
23. Стратегія забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні. Операційний план заходів на 2024-2026 роки з її реалізації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-2024-%D1%80#Text>

Посібники, монографії, наукові статті

1. Безоплатна правова допомога. (2022). Права дитини. https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BD%D
2. Бородин Є.І. Соціальна політика: навчальний наочний посібник / Є.І. Бородин, Н.Г. Сорокіна; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 327 слайди. URL : https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BD%D0%B0%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf
3. Карпінська Н., Чернета С. Медіація як спосіб вирішення соціальних конфліктів. Ввічливість. Humanitas, 2022. № 4, С. 69-77.
4. Коваль І. Захист прав та законних інтересів дітей під час війни в Україні. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: “Юридичні науки”. 2023. № 2 (38), С. 66-71.
5. Соціальна політика : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Наталія Коляда, Ірина Карпич. Вид. 4-е доповн. та переробл. Умань : ВПЦ «Візаві», 2024. 192 с.
6. Чернета, С., Білоус, О. Теоретичні засади дослідження домашнього насильства в сім'ях ветеранів війни. Ввічливість. Humanitas, 2025. № 3, С. 179–186.

7. Чернета С. Ю. Практична спрямованість підготовки фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг. *The system of social services of Ukraine amidst transformation: modern trends and challenges : Scientific monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 220 p.

8. Чернета С. Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів». *Соціальна робота : навчально-методичне забезпечення ОПП Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота освітнього ступеня Бакалавр* / за заг. ред. С. Чернети, Н. Корпач. Луцьк : Волинськ.. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 822 с. С. 495-519.

Інформаційні ресурси

Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua>

Президент України <https://www.president.gov.ua>

Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <http://ombudsman.gov.ua>

Освітній омбудсмен України <https://eo.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України – <https://www.msp.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства освіти і науки - [http:// mon.gov.ua](http://mon.gov.ua)